

KLAGANDE

Joseph Christenson

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Linköpings beslut intaget i dom den
1 november 2021 i mål nr 2937-21

SAKEN

Ersättning till offentligt biträde

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

Förvaltningsrätten i Linköping förordnade Joseph Christenson som offentligt biträde för två föräldrar i ett mål om upphörande av vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU. Han begärde i förvaltningsrätten förhandsbesked avseende frågan om tids-spillan och utlägg, som uppstår på grund av att han har sin verksamhet långt ifrån den ort där den rättsliga angelägenheten hanteras, omfattas av rätten till ersättning. Förvaltningsrätten lämnade förhandsbesked av vilket framgick att Joseph Christensons rätt till ersättning inte omfattade dessa merkostnader.

Sedan Joseph Christenson överklagat beslutade kammarrätten den 6 maj 2021 att hans rätt till ersättning i förvaltningsrätten skulle omfatta de aktuella merkostnaderna för tidsspillan och utlägg. Som skäl för beslutet angav kammarrätten i huvudsak följande. Joseph Christenson har de senaste två åren, såväl i förvaltningsrätten som i kammarrätt, biträtt huvudmännen i flera mål om upphörande av vård och placering enligt LVU. Han får därför anses vara väl insatt i huvudmännens situation på ett sådant sätt att arbetskostnaden kan förväntas bli lägre än för ett biträde som saknar motsvarande kännedom. Därmed kan, även med hänsyn till avståndet mellan städerna, de totala kostnaderna inte förväntas bli avsevärt högre än för ett biträde på närmare avstånd. Härtill kommer att huvudmännen själva önskar biträdas av Joseph Christenson, vilket bör beaktas med hänsyn till målets personliga karaktär.

Förvaltningsrätten har därefter i beslut intaget i dom den 1 november 2021 beviljat Joseph Christenson ersättning för bl.a. tidsspillan och utlägg. Som skäl för beslutet angav förvaltningsrätten bl.a. följande. Joseph Christenson har begärt ersättning med sammanlagt 44 601 kr. Av beloppet avser 7 125 kr arbete, 23 794 kr tidsspillan, 4 762 kr utlägg och 8 920 kr mervärdesskatt.

Ett offentligt biträde har rätt till skälig ersättning för arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget krävt (se 5 § lagen [1996:1620] om offentligt biträde och 27 § första stycket rättshjälpslagen [1996:1619]).

Merkostnader för tidsspillan och utlägg pga. distansförordnande

Ett offentligt biträde är, även om ett förhandsbesked lämnats om att tidsspillan och utlägg ersätts trots ett distansförordnande, vid utförandet av sitt uppdrag skyldigt att tillvarata de möjligheter som står till buds för att begränsa kostnaderna för det allmänna (jfr RÅ 1981 2:7 och NJA 1985 s. 91). Om möjlighet finns kan krävas att han planerar sin tid så att vad som annars skulle utgöra tidsspillan istället kan nyttjas som arbetstid. Eftersom detta arbete inte kan bedrivas med samma effektivitet och omfattning som om biträdet befunnit sig på sitt kontor bör tidsspillan generellt, med hänsyn till omständigheterna, kunna utgå för en viss del av tiden. I kravet på att begränsa kostnaderna ligger också en skyldighet att planera sitt arbete så att viss tid under t.ex. en långvarig resa med allmänna kommunikationer kan utnyttjas som arbetstid (se Kammarrätten i Jönköpings dom den 3 november 2020 i mål nr 2034-20).

Tidsspillan i samband med socialnämndens utskottssammanträde den 11 augusti 2021

Tidsspillan avser tid då produktivt arbete med något uppdrag inte kan utföras, trots att den ersättningsberättigades arbetstid tas i anspråk (2 § DVFS 2017:16). Joseph Christenson har begärt ersättning för tidsspillan med anledning av resa mellan Borås och Flen tur och retur med 7 timmar och 45 minuter, respektive för väntetid i Flen 30 minuter. Förvaltningsrätten bedömer att det har ankommit på Joseph Christenson, utifrån vad han uppgett i sin begäran om förhandsbesked, att begränsa sina kostnader bl.a. genom att använda väntetiden i Flen till sådant arbete som inte

begränsas av bestämmelser om sekretess (jfr bl.a. Kammarrätten i Stockholms dom den 3 september 2018 i mål nr 5359-18). Vidare är avståndet mellan Borås och Flen, enligt Joseph Christensons egna uppgifter 652 km tur och retur. Det har inte framkommit något som ger skäl att anta att resorna inte rimligen hade kunnat genomföras med bil på 7 timmar tur och retur. Avdrag från ersättningen för tidsspillan i samband med nämndsammanträdet ska göras med sammanlagt 1,25 timmar, motsvarande 45 minuter restid och 30 minuter väntetid.

Tidsspillan inför muntlig förhandling i Linköping den 18 oktober 2021

Joseph Christenson har begärt ersättning för tidsspillan under resa med tåg till och från Förvaltningsrätten i Linköping inför muntlig förhandling den 18 oktober 2021 med totalt 10,5 timmar, varav 2 timmar väntetid. Även med beaktande av att Joseph Christenson har lämnats ett förhandsbesked om att hans rätt till ersättning i förvaltningsrätten ska omfatta de merkostnader för tidsspillan och utlägg som kan uppstå på grund av att hans verksamhetsort är Borås anser förvaltningsrätten att den yrkade ersättningen för tidsspillan är anmärkningsvärt hög. Förvaltningsrätten beaktar särskilt vad Joseph Christenson angett i sin begäran om förhandsbesked om att kostnaderna skulle kunna hållas ned och bedömningen att de totala kostnaderna inte kunde förväntas bli avsevärt högre än om ett biträde på närmare avstånd från domstolen istället hade förordnats. Enligt förvaltningsrättens mening bör i vart fall en del av tågresorna ha kunnat utnyttjas till arbete. Det har inte framkommit skäl som motiverar att bevilja ersättning för tidsspillan motsvarande hela restiden om 8,5 timmar eller hela väntetiden om 2 timmar. Förvaltningsrätten anser att åtminstone 4,5 timmar av den sammanlagda res- och väntetiden bör ha kunnat användas till arbete. Ersättning ska därför beviljas för tidsspillan i samband med resa till och från förvaltningsrätten med 5 timmar och för väntetid 0,5 timmar efter ankomst och innan avresa till Linköping. Eftersom det har varit upp till Joseph Christenson att

disponera sin tid ska dock den icke-godkända spilltiden i första hand räknas av från tid innan kl. 08:00 respektive efter 18:00.

Utlägg

Vid ovan bedömning har Joseph Christenson rätt till traktamente för endygnsförrättning motsvarande bortovaro mer än 6 timmar för sin inställelse vid förvaltningsrättens förhandling, motsvarande 192 kr.

Sammanfattning

Den ersättning Joseph Christenson begärt för tidsspillan ska alltså reduceras med 5,75 timmar, varav 1,5 timme avser spilltid innan 08:00 respektive efter 18:00. Ersättning för utlägg ska reduceras med 456 kr. Utöver vad som framgår ovan är den ersättning som Joseph Christenson begärt, mot bakgrund av det förhandsbesked han fått och den förhållandevis restriktiva arbetstid som redovisats, skälig och ska beviljas.

YRKANDE M.M.

Joseph Christenson yrkar att han ska beviljas begärd ersättning och anför bl.a. följande. Bilresan i samband med socialnämndens utskottssammanträde tog den tid i anspråk som har angetts i kostnadsräkningen. Det är svårt att exakt erinra sig trafikförhållandena på vägen men generellt kan sägas att alltifrån trafikstockningar och olyckor till vägbyggen och andra försinkningar kan uppstå. Han gjorde inte något uppehåll eller några avvikelser under färderna. Väntetiden om 30 minuter uppstod när han dels en kortare stund befann sig på parkeringen utanför kommunhuset, dels i väntrummet i anslutning till kommunhusets reception. Förvaltningsrätten har inte förklarat hur rätten anser att han under detta korta tidsspänn skulle ha kunnat utföra produktivt arbete.

Han hänvisar vidare, vad gäller tågresan i samband med den muntliga förhandlingen, till rättsfallet MIG 2008:4 och tillägger bl.a. följande. I det åberopade rättsfallet ansåg Migrationsöverdomstolen att det inte kunde krävas av biträdet att det skulle ha använt någon del av restiden till arbete. Det förefaller orimligt att förvaltningsrätten gör en motsatt bedömning. Förvaltningsrättens beslut strider dessutom mot den praxis som utbildats efter Kammarrätten i Göteborgs avgörande i mål nr 3034-17.

Förvaltningsrätten konkretiserar inte vilken typ av arbete som han hade kunnat utföra under tågresan. Den enda typ av arbete som han, och sannolikt de flesta biträden utför och som inte omfattas av sekretess, torde vara arbete av rent administrativ karaktär, t ex. bokföringsrelaterat. Sådant arbete kräver att man befinner sig på en kontorsplats och har tillgång till arkiv, förvaringsskåp, pärmar och ett förhållandevis stort fysiskt utrymme för att kunna sprida ut och stapla upp handlingar av olika slag.

I praxis framhålls att det i stor utsträckning är upp till det offentliga biträdet att avgöra i vilken omfattning arbete varit möjligt. Han försökte självfallet ta tillvara de möjligheter som stod till buds för att begränsa kostnaderna för det allmänna men konstaterade att det bl.a. ur sekretessynpunkt och pga. övriga passagerare på tåget inte var möjligt. Det förefaller uppenbart att rättsfallet MIG 2008:4 visar att hans ersättningsanspråk är skäliga och att såväl Justiekanslerns som Advokatsamfundets inhämtade yttranden i det fallet också stöder hans inställning. Detsamma gäller ovan nämnda dom från Kammarrätten i Göteborg och bl.a. Kammarrätten i Jönköpings dom i mål nr 2034-20.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Joseph Christenson uppger bl.a. att han försöker begränsa kostnaderna för det allmänna men att detta vid tågresan inte var möjligt ur sekretessynpunkt. Kammarrätten anser emellertid, i likhet med förvaltningsrätten, att i vart fall en del av restiden i samband med tågresor i allmänhet bör kunna utnyttjas till arbete. Joseph Christenson har inte anfört något i det här målet som utgör skäl för något annat ställningstagande. Han får därmed anses väl tillgodosedd genom den ersättning för tidsspillan och utlägg som förvaltningsrätten har beviljat honom. Överklagandet ska därför avslås.

Kammarrättens avgörande i en överklagad fråga om ersättning till offentligt biträde får normalt sett inte överklagas. Frågan om ett offentligt biträde, som är förordnat som distansbiträde, kan förväntas utföra arbetsuppgifter under längre tågresor kan vara av principiellt intresse. Överklagande av denna dom bör därför tillåtas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga A (formulär 1).

Anders Bengtsson
kammarrättslagman
ordförande

Cathrine Rosell
kammarrättsråd

Hans-Olof Hallbäck
kammarrättsråd
referent

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.